

Naujienu Antroji Dalis

NR. 687

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIX METAI

TELŠIŲ MIESTAS, FOTOGRAFUOTAS LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METAIS

RABINDRANATH TAGORĖ

(Tęsinsys)

I (5)

Aš pailsęs. Aš ištroškęs tolimųjų daiktų.

Mano siela išsilgus tamsaus tolio paties krašto palytėt.

O didžioji Neesybė, o plieninis tavo frimito šaukimas!

Aš užmiršęs, aš esu visai užmiršęs, kad sparnų nėra palėkti, kad esu čia prie šios žemės prirakintas amžinai.

Aš išgods ir nemigęs, aš esu svetimoj žemėj visai svetimas žmogus.

Tavo atdūsiai ateina vis šnibždėdami negalimą man viltį.

Tavo žodžiai širdyje mano yra laikomi savais.

O Tolybėj Neregėtas, o plieninis tavo trimito šaukimas!

Aš užmiršęs, aš esu visai užmiršęs, kad man vartai uždaryti, kur tiktai aš klabinu!

II (15)

Aš bėgu, kaip mošus, į miško gilumą pats pykdamas ant savęs dėl savo kvapnies.

Naktis — yra pusės gegužės naktis, šviesa — yra iš pietų šviesa.

Aš pamečiau kelią ir aš vis keliauju, aš ieškau, ko rast negaliu ir aš surandu, ko visai aš neieškau.

Iš mano širdies išeina ir šoka mano paties troškimų vaizdai.

Spindį paveikslai man rodo čia pat.

Aš stengiuos gerai juos nuverti, bet jie man ištrūksta ir aš lieku vienas.

Aš ieškau, ko rast negaliu, ir aš surandu, ko visai aš neieškau.

III (20)

Kas diena įsiai vis ateina ir eina toliau.

Nueik, mano drauge, ir duok jam šią gėlę iš mano plaukų.

Jei įsiai klausyt, kas jam ją siunčia, aš uždraudžiu tau sakyti

mano vardą — nes jis tik ateina ir eina toliau.

Jis sėdi ant žemės po medžiu.

Išklok, mano drauge, tą vietą su lapais — gėlėmis.

Jo akys yra liūdnos ir neša liūdnumą į manąją širdį.

Jis niekam nesako, kas jį taip slėgia; įsiai tik ateina ir eina toliau.

IV (24)

Nelaikyk savyje savo širdies paslapties, manasai drauge!

Pasakyk ją man, tiktai man, paslapčia.

Tu, kurs gražiai taip šypsais, pasakyk pašnibždoms — tik širdis tai girdės, ne ausys.

Štai nakties jau pati giluma. Namuose tyluma. Net paukštelėlių lizdai jau sumigę.

Tu kalbėk abejojimo ašaras liedams, su džiaugsmų šypsena savo skruostus raukšlėdamas, su saldžiu drovumu ir skausmu pasakyki tu man savo širdies paslaptį šiandien!

V (25)

“Eikš pas mus, jaunikaiti, pasakyki mums tiesą, dėl ko tavo akys taip liūdnos?”

“Nežinau kokio vaisiaus čia vyno aš gėriau, dėl to mano akys taip liūdnos.”

“O, gėda!”

“Kas daryt — vienį yra išmintingį, o kiti yra kvaili, vienį saugojasi visko, o kiti nepaiso nieko. Yra akys, kurios juokias, ir yr akys, kurios verkia — ir mano akys liūdnos.”

“Jaunikaiti, ko čia stovi taip tyliai šio medžio pavėsyj?”

“Mano kojos išvargintos mano širdies sunkumais, ir aš stoviu taip tyliai šio medžio pavėsyj.”

“O, gėda!”

“Kas daryt — vienį eina keliu savo, o kiti vis stovi, vienį visad yra laisvi, kiti surakinti — ir mano kojos išvargintos mano širdies sunkumais.”

VI (26)

“Ką tavo rankos iš liuosio no-ro paduos man, ašai paimsiu. Daugiau aš neprašau nieko.”

“Taip, taip, žinau aš tave, kuklus elgeta, tu prašai visko, ką tik kas turi!”

“Jei man bus duota žiedų — gėlelių, aš jas nešiosiu savo širdyje!”

VIII (41)

“O jei bus dyglių?”
“A, juos pakęsiu!”

“Taip, taip, žinau aš tave, kuklus elgeta, tu prašai visko, ką tik kas turi!”

“Bet jei tu kartais savo meilingas akis pakėles į mane pažvelgtum, tai man gyvenimą tu padarytum saldų ir mirų!”

“O jei tai būtų tik šaltas žvilgsnys?”

“Aš jį laikyčiau perverti širdžiai!”

“Taip, taip, žinau aš tave, kuklus elgeta, tu prašai visko, ką tik kas turi!”

VII (35)

Pagaliau tave galiu gerai pažinti, — tu vien žaidi su manim.

Tu stengies apakinti mane juokų gausybėmis, kad savo ašaras paslėptum.

Žinau, žinau aš tavo būdą, Tu niekad nesakai to, ko tikrai nori.

Pagaliau galiu negirti tavęs, tu mane apgaudinėjai visokiais būdais.

Pagaliau galiu tave minia sugėdinti, pastumtį į šalį.

Žinau, žinau aš tavo būdą, Tu niekad neini ten, kur tikrai nori.

Reikalavimai tavo daug didesni negu kiti, štai dėl ko tu tyli taip.

Niekais ir juokais žaizdama tu vengi mano dovanas imti.

Žinau, žinau aš tavo būdą, Tu niekad neimi to, ko tikrai nori.

Geidžiu kalbėt giliausiais žodžiais, kokius tik aš turiu tau pasakyti; bet nedirstu, bijodamas — gali iš manęs juoktis.

Štai kam juokiuos ašai iš savęs ir paslaptį slepiu krūtinėj.

Juokiuos iš savo skausmo, bijodamas, kad tu iš manęs nesijuoktum.

Geidžiu sakyti tikriausią tiesą, kokią tik aš galiu tau pasakyti; bet nedirstu, bijodamas, kad tu gali man netikėti.

Štai kam slepiu ją neteisybėj, sakydamas priešingai negu manau.

Aš rodu savo skausmą kvailumu, bijodamas, kad tu taip nedarytum.

Geidžiu kalbėt kilniausiais žodžiais, kokius tik aš tau turiu; bet nedirstu bijodamas, kad man nebus lygiom atmokama.

Štai kam aš vadinu tave prastais vardais ir savo išpūstą didybę rodu.

Zeidžiu tave bijodamas, kad tu niekuomet skausmo nepajusi.

(Bus daugiau)

ANTANAS RAGAUSKAS

Simone Weil laiškas tėvui J. M. Perrin'ui

Ką parašė ta “nekreikštytoji krikščionė”, prancūziškoji žydaitė, dominikonui tėvui J. M. Perrin'ui savo atsisveikinamajame laiške, apleidama jo prieglobstį ir išvykdamas iš nacių okupuotos Prancūzijos į Angliją, į prancūzų patriotų rezistencinį pogrindį, 1942 m. gegužės mėn. vidury.

Įžanginis paaiškinimas

1960 m. liepos 30 d. ir rugpjūčio 6 d. Naujienu šeštadieniniame kultūriniame priede (žūr. Nr. 529 ir 530) daviau straipsnį, pavadintą: “Simone Weil. Asmenybės bruožai”.

Tame str. buvo paliesti sekan tieji tos reto talento intelektualės-mastytojos asmens bruožai ir jos religinės pažiūros, persunktos krikščionybės dvasia: “Kas ji?”, “Nemėgo romėnų”, “Ji graikologė”, “Jos antimarksištkumas”, “Jos religinės pažiūros”, “S. Weil literatūrinis palikimas”, “Jos knygos”, “Nemėgo Senojo Testamento ir hebrajų”, “Nevenodas katalikų vertinimas”, “Keletas faktų iš Simone Weil biografijos”.

Gimė Paryžiuje 1909. II. 3 d. intelektualų žydų šeimoje. Mirė 1943. VIII. 24 d. Ashforde, Anglijoje, sulaukusi 34 m. amž. Tarp kitko dėstė filosofiją licejuose, bet niekur ilgai negalėjo pabūti dėl savo ypatingo, originalaus būdo. Su vienuoliu tėvu Perrin'u ji susipažino sekančiomis aplinkybėmis. Hitlerio Vokietijai okupavus Prancūziją ir palikus maršalo Petain mario-netinę vyriausybę pietų Prancūzijos kurortiniame mieste Vichy, hitlerininkai ir ten nepalikę žydų ir jėkiamų. Jiems buvo įsakyta dirbti laukų darbus. Su katalikų rašytoju Gustav Thibon protekcija S. Weil gavo darbo vynuogynė ir susipažino su vyno gamyklų viršininku, minėtu vienuoliu dominikonu, kurio prieglobstį ji labai aukštai vertino ir savo atsisveikinamajame laiške jį teisingai ir plačiai išdėsto tas priežastis, dėl kurių ji nepasidavė sugestijai priimti krikštą (“peržengti Bažnyčios slenkstį”). Pasilikdama už Bažnyčios ribos, ji buvo ištikinusi, jog elgiasi taip, kaip privalėjo elgtis, norėdama išlaikyti savo solidarumą su tais ir su tomis civilizacijomis, kurių Bažnyčia neapima. Be to, ji prikalsioja Bažnyčiai jos praktikuojama anathema sit. Katalikai ją vertino nevienodai. Kai kurie prancūzų katalikų teologai turėjo abejonių dėl jos dievybės koncepcijos, rasdami ją perdem artima Spinozos panteizmui. Kiti, atvirėščiai, jos tragiškoj vizijoje žiūri mūsų epokos indėlį į krikščionybės pagi-

linimą. Manytina, jog verta susipažinti su tuo laišku ir jame reiškiomomis reto originalumo mintimis bei savotiška pasaulėžiūrine filosofija. Dėl to jis čia ir pateikiamas lietuviškajam skaitytojui.

Savo laiško pradžioje ji rašo: “Šis laiškas yra baisiai ilgas, betgi jį nereikia atsakyti, juo labiau, kad, tikriausiai, jis pasieks Tėvą man jau išvykus, vadinasi Tėvas turi ištiesą metų eilę, jei norės susipažinti su jo turiniu. Iš Marselio, apie gegužės 15 d.”

Laiško turinys

“Mano Tėve,

Prieš išvykdamas noriu dar su tėvu kalbėti, gal jau paskutinį kartą, nes iš tenai, gal būt, siuntinėsiu tik trumpus pranešimus apie save, kad gačiau maino žinių.

Pasakiau, kad esu tėvui labai daug skolinga. Pamėginu tiksliai ir sąžiningai pasakyti, kokia yra toji mano skola. Manau, kad jei tėvas sugebės iš tikrųjų suprasti, koks yra mano dyvasios stovis, visai neliūdes, kad nepavyko palenkėti mane apsikrikščyti.

Neatnešė man tėvas nei krikščioniškos inspiracijos, nei Kristaus, nes kai tėvą sutikau, jau nebereikėjo to daryti, jau buvo įvykęs faktas, be to kurios gyvos esybės tarpininkavimas. Jei tai būtų buvę kitaip, jei prieš tai nebūčiau buvusi paimta, ne tik im plicite (per užsipainiojimą. Vert.), bet su visu savo sąmoningumu, nieko tėvas man nebūtum davęs, nes nieko nebūčiau priėmusi. Draugiškumu būtų man argumentu tėvui mokslams atmeti, nes biokyta dirbti laukų darbus. Su katalikų rašytoju Gustav Thibon protekcija S. Weil gavo darbo vynuogynė ir susipažino su vyno gamyklų viršininku, minėtu vienuoliu dominikonu, kurio prieglobstį ji labai aukštai vertino ir savo atsisveikinamajame laiške jį teisingai ir plačiai išdėsto tas priežastis, dėl kurių ji nepasidavė sugestijai priimti krikštą (“peržengti Bažnyčios slenkstį”). Pasilikdama už Bažnyčios ribos, ji buvo ištikinusi, jog elgiasi taip, kaip privalėjo elgtis, norėdama išlaikyti savo solidarumą su tais ir su tomis civilizacijomis, kurių Bažnyčia neapima. Be to, ji prikalsioja Bažnyčiai jos praktikuojama anathema sit. Katalikai ją vertino nevienodai. Kai kurie prancūzų katalikų teologai turėjo abejonių dėl jos dievybės koncepcijos, rasdami ją perdem artima Spinozos panteizmui. Kiti, atvirėščiai, jos tragiškoj vizijoje žiūri mūsų epokos indėlį į krikščionybės pagi-

Galiu pasakyti, kad per visą savo gyvenimą niekuomet, jokiū momentu, neieškojau Dievo. Gal dėl to atžvilgio, o tas atžvilgis tikriausiai yra perdėm subjektivus, paties pasakymo nemėgstu, jis man atrodo apgaulingu. Nuo ankstybos jaunystės laikiau Dievo problemą tokią, kuriai išspręsti mums čia trūksta duomenų, ir kad vienintelis būdas klaidingiems sprendimams išvengti, jį ką aš žiūrėjau kaip į didžiausią blygybę, nekelti jos iš viso. Taigi ir nekeliu jos sau visai. Nei teigiau, nei neigiau. Sprendimų ieškojimas man atrodė nenaudinga dailta, nes laikiau, kad jei esame šitame pasaulyje, mūsų reikalas yra užimti galimai geriausią nusistatymą šio pasaulio problemų atžvilgiu. Be to, galvoju, kad tas nusistatymas ne-

(Nukelta į 2 psl.)

UNITED PRESS - NAUJIENU PHOTO
Varnėnas Lincoln Parke, Chicagoje, gaivinasis tekančiu fontano vandeniu.

Dienų Skeveldros

1.

Paskaitykime apie literatūrinę j-a-l-t-ą, kurios atidarymas vyko tą pačią dieną, šių metų rugpjūtį, kaip ir pasiadėjimas vengti atominių bandymų. Okupuotos Lietuvos “Literatūra ir Menas” trumpa žinuote pranešė kaip apie “pasitarimą apysakos reikalais”. Visa bolševikinė spauda aptarė savųjų pasakytas kalbas, ir solidariai nutylėjo svečią šnektas.

Pasitarimas įvyko Leningrade. Oficialiai tarėsi Europos Rašytojų Bendrija, prieš 5 metus (Unesco pėvėsyje) italo Angioletti įkurta. Tada tikslas apibūdinti kaip “ieškojimas dialogo tarp Rytų ir Vakarų kūrėjų”, “ieškojimas” su “pagarba vertybėms, kurias puoselėja priešninkas”. Ten turėjo telktis “antifašistai ir antirasistai” rašytojai, vadinasi, “iš principo” atsiikratyta kūrėjų, kurie savo kūrība yra pakilę prieš komunizmą.

Susirinkimą atidarė (ir uždarė) Nikitos rašytojų “generalinis sekretorius” Fiedin. Įsipareigota vengti “erzinančių” temų. Bet kaip čia išvengsi!

Fiedin, tarp kita ko, tarė: “Išsivertėme Proustą, vadinasi, esame liberalūs. Proust pas mus (suprask: Nikitos imperijoje! J. C.) neturėjo jokio pasisekimo, vadinasi, yra prastas rašytojas”. Taip “apibūdino” ir Faulknerį, Kafką ir kt. vakariečius. O kai prieš tai užprotestavo Sartre, Fiedin rėžė (lyg gaidys sparnu ant mėšlyno!): “Apie Kafką esu jau girdėjęs 1924 metais, bet niekad nejutau troškimo jį paskaityti!”

“Pasitarime” dalyvavo prancūzų naujosios apysakos “vadovai pirmūnai”, k. a. Sarraute, Robbe-Grillet, ir kilo kalbos apie

rašytojų teises į “formas eksperimentus”. Rusas Simonov rašytojų pareigas sugretino su piloto pareigomis. Šios profesijos orumas, girdi, glūdi “rūpinimėsi keleivių likimu”. Ir įsiterpė Robbe-Grillet: “... apysaka nėra transporto priemonė”.

Dery, nebeįskentęs Fiedino “kelionių po erdves”, įsikibo į “sorealizmą, kaip baudžiamą literatūroje”. “Pravda” ir “Investicijos” iš viso Dery neįrašė ir j kalbėjusių vakariečių sąrašą. Padėties švelninti šokosi Nikitos kultūros reikalų ministrė Furceva. Ji, be kita ko, tarė: “Atsižadame administracinių ir finansinių sankcijų prieš intelektualus, kuriuos puola oficialioji kritika”. Šie žodžiai ypač patiko anglų “New Statesman” atstovui. Beje, Furceva pranešė, kad “laisvas” kurti Aksionov ir Erenburg, o netrukus turinti pasirodyti Evtušenkos eilėraščių knyga “be pataisų, kurių reikalau partija”, o Niezviestnyj, kuris buvo be darbo nuo pat Nikitos “atsiliepimų” apie abstraktųj meną, t. y. išmestas iš dailininkų sąjungos, vadinasi, “pasmerktaas civilinei mirčiai”, gavęs užsakymų Pionierių Rūmams.

“Express” žiniomis, netrukus turinti pasirodyti viena Kafkos knyga rusiškai, be to, Camuso “La Peste”.

Vakariečiai po “pasitarimų” buvo nuvežti į Maskvą “parišautai”, o keletas jų net pas Nikitą “ant Juodųjų marių krašto”. Šįsyk Nikita apėjo be savo “pamokymų” apie meną ir literatūrą, kalbėjo apie 1) savo “motyvus”, kurie jį vertė “įsiterpti” į Vengrų sukilimą, kaip ir kadaisė Mikalojų I-qjj (1848 m.) ir 2) neklusnius kinus.

(Nukelta į 2 psl.)

GRAMERCY SHIPPING COMPANY
 ISTEIGTA 1947 — TURINT MASKVOS USSR VNEŠPOSYLTORG LEIDIMA — TURINTI DEPARTMENT OF BANKING AND INSURANCE (USA) LEIDIMĄ IR DRAUDIMĄ.

BE MUITO DOVANOS Į USSR: Siuvmos mašinos, automobiliai, dviračiai, baldytuvai, skalbimo mašinos ir daug kitų.

MOSU SKANIŲ IR AUKŠTOS KOKYBĖS MAIŠTO PRODUKTŲ SIUNTINIAI

SIUNTINYS “R” įkainotas \$36,75
 1 svaras degintos kavos,
 1 svaras Cacao, 1 sv. šokolado,
 2 sv. virimui alyvos, 2 sv. cukraus, 2 sv. ryžių, 1 sv. sūrio,
 2 sv. rūkytų lašinių, 2 sv. rūkyto kumpio, 2 sv. džiovintų vaisių.

AUKŠTOS KOKYBĖS MEDŽIAGOS
 Reikalaukite mūsų sąrašų.

GRAMERCY - N. Y.
 118 EAST 28th STREET # 906
 NEW YORK 16, N. Y.

GRAMERCY - N. J.
 744 BROAD STREET, # 925
 NEWARK, NEW JERSEY

New York telephone MU 9-0598
 Atidarytas darbo dienomis 9—5:30, šeštad. 10—1, sekmad. uždaryta.

CIGARS
 Favorites of Connoisseurs from Germany Mild and selected

Left: (fine Sumatras) weight 2.3 gr. 10 to a package \$1.00 postpaid.
 Middle: (fine dark Brazil) weight 7/3 gr. 10 in a box \$2.50 postpaid.
 Right: (finest Sumatra) weight 7.7 gr. 10 in a box \$3.50 postpaid.

Send your order to:
EXQUISITOS — Dept. L.
 P. O. Box 151 — Winnetka, Ill.

SIMONE WEIL LAISKAS TĖVUI...

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)
 Pareina nuo to, kaip mes sprendžiame Dievo problemą.
 Tai yra tiesa, bent kiek tai liečia mane, nes niekuomet nesvyravau pasirinkdama tą nusistatymą. Visuomet man buvo primtinas tik krikščioniškas nusistatymas. Gimiau, jei galima taip išsitariti, užaugau, likau visuomet krikščioniškos inspiracijos rate. Pats Dievo vardas niekuomet neiškildavo mano mintyse, bet visuomet turėjau krikščionišką šio pasaulio ir gyvenimo problemų koncepciją ir tai kuo tiksliausia ir aiškiausia to žodžio prasme, panaudodama sampratą, kokios tik yra jai tinkamos. Kai kurias tu sampratų aš jau nešiojau taip seniai, kiek tik aš begaliu atminti. Gi kas liečia kitas, tai žinau, kada jos į mane įsiveržė, kaip ir kuria forma.
 Pavyzdžiui, visuomet drąžiau sau galvoti apie būsimąjį gyvenimą, tačiau visuomet tikėjau, kad mirties valanda yra gyvenimo matoklė ir tikslas. Laukiau, kad tiems, kurie gyvena kaip reikiant, yra tai valanda, kada per sekundę trupmeną gryna tiesa, tikra, plika, amžina — patenka į sielą. Galiau pasakyti, jog niekuomet netroskau sau kitokio gėrio. Galvojau, kad gyvenimą, kuris ve-

da į tąjį gėrį, neaptaria vien fikveiai priimta moralė, bet kad kiekvienam toks gyvenimas susideda iš kuo griežčiausiai asmenišku padarinių, išeinančių iš veiksmų bei įvykių su tokia privaloma jėga, kad jei kas nors to išvengs, nepasieks tikslo. Tokiųjų turėjau sampratą apie pasaulimą.
 Mačiau kriterijų veiksmų, pirmesiu mums per pašaukimą impulsu, aiškiai ir iš principo skirtingame nuo impulsų, kurie kyla iš jautingumo ar iš proto, bet priešintis tokiam impulsui, net jei teiktų negalimumą, man atrodė kaip didžiausia nelaimė. Taip supratau paklusnumą ir išstacių šią koncepciją išbandyti, pradėdama dirbti fabrike ir palikdama jame, nežinūnt, kad tuomet buvau nuolatos apimta didelių ir nepaliaujamų skausmų, kaip tai neseniai esu tėvui prisipažinusi. Gal gražiausias gyvenimas man visuomet atrodė toks, kur viskas yra apspręsta (determinuota) aplinkybių prievartos arba tokių impulsų, vadinasi, kuriamie niekuomet nėra vietos bet kuriam pasirinkimui.
 Būdamas keturiolikos metų, įkritau į bedugnį nusivylimą, kaip tai atsitinka brendimo amžiuje, ir rimtai galvojau apie

mirtį dėl mano vidutiniškumo ir gabumų stokos. Nepaprasti mano brolio gabumai, — jo kūsuomet tikėjau ir turėjau viltį, kad likimas jėga įstums mane į tą valkatavimą bei elgetavimo padėtį, kurią jis pasirinko laisva valia. Nesitikėjau, kad da-gyvensiu iki dabartinio savo amžiaus, neperėjusi per tai. Pagaliau, tas pat yra su kalė-jimu.
 Nuo pat kūdikystės turėjau krikščioniškąjį supratimą apie artimo meilę, kuriai daviau tokį teisingumo vardą, kokią jis turi daugelituose Evangelijų straipsniuose ir kuris yra toks gražus. Žinau, tėve, kad šiuo atžvilgiu aš daug kartų sunkiai nusikal-tau.
 Prievolė sutikti su Dievo va-lia išsiskverbė į mano protą kaip pirmoji ir labiausiai už visas ki-tas reikalinga, nuo kurios ne-galima ištrukti nenusizėminant; nuo tada radau ją pas Marką Aurelijų pagal stoikų formą amor fati.
 Skaistybės nuovoka su visu tuo, ką ji reiškia krikščioniai, užvaldė mane, kada buvau try-likos metų, po kelių mėnesių jaunimio nerimavimo, kas yra natūralu jamystės amžiuje. Tas supratimas apsirėškė manyje pirmą kartą, kada žiūrėjau į kalnuotus kraštus vaizdus (regi-nius) ir palaipsniui įstigo į ma-ne neatremiamu būdu.
 Aišku, labai gerai žinojau, kad mano gyvenimo koncepcija yra krikščioniška. Todėl nie-kuomet neatėjo man į galvą, kad galėčiau priimti krikščio-nybę. Išvaizdinau, jog esu „gimusi krikščionė. Tačiau pridė-ti prie tos gyvenimo koncepci-jos pačią dogmą, kai prie to ne-vertėia būtinumas, atrodė man kažkuo nevisai dora. Netgi pa-smerkčiau kaip nedorumą patį problemos kėlimą bei svarsty-mą, kiek dogma atitinka tiesą, ir net, paprastai, norą sukurti

— Ką nešu stikliniame karste?
 — Surinkau visus daiktus, turė-tus anuomet.
 Sėknieis lėido mirę daiktai manin.
 — Nenusimėsi aštraus mirusio svorio?
 — Kai žmogus nebeteri ko lai-doti, jis tampa vienas.
 — Būk".
 Tai ir visas pirmo poezijos puslapio grožis! Gali šį puslapį skaityti lėtai, gali jį skaityti ra-dijo pranešėjo tarškejimu — vis tas pats. Poezijos mėgėjai jokiū būdu negalės rasti ritmo grožio, nes čia jo nėra. Ge-riausiu atveju, čia nėra nuo graikų senovės įprasto ir nuola-taus iškomo muzikos, žodžių, garsų grožio.
 Ne su gėle atpale, ne su gra-žia svajone, ne su lengva šyp-sena Mackus išėina į žmones. Jis žingsniuoja nešinas karstą. Ne bet kokį karstą, bet stiklinį. Į šį stiklinį karstą jis yra sudėjęs visus aštraus mirusio svorio daiktus (ne eilėrašius, bet daiktus), kurie, matyt, jį smarkiai slėgė. Tie mirę daiktai' buvo lėidę šaknis į jauną poetą. Jis nori jų atsikratyti, palaidoti juos. Su karstu po pažastimi ar peties neisi besispyšdamas. Karstus žmonės neša su didele širdgėla krūtineje ir su asaro-tomis akinimis. Apie ašaras Mac-kus nekalba ir apie širdies skau-smą netko nesako. Jis tik kon-statuoja faktą, kad žmogus, ne-turįs ko laidoti, tampa vienišas.
 Jeigu neskaityti Henriko Na-gio, tai nei vienas kitas jaunuolis nepradėjo savo poezijos to-kiomis numirėliškoms nuotai-komis. Bet Nagio pesimizmas nebuvo toks slegiantis. Štai kaip Nagys pradeda savo "Lap-kričio naktis":
 "Jūs sakote: graži naktis ir žvaigždės dega.
 O manyje tiktai tamsi naktis.
 Jūs juokiatės: koks permatomas tas upelis:
 dugne, kaip aukso gabalas, pa-nirus pilnatis...
 O manyje tiktai tamsi naktis..."
 Daugelis, prieš penkiolika me-tų perskaičė šį Nagio posmą, nusivylėm, nes žinojom, kad jaunuolis nieko negali kitam duoti, jeigu jame tiktai tamsi naktis. Pas Nagį tuo metu buvo tamsi naktis. Pirmame savo darbo posmelyje jis net du kartu tatau pakartojė.
 Naktis buvo graži, degė žvaig-ždės, bet Nagyje buvo tamsybė. Upelis buvo permatomas, dugne matėsi geltonas aukso gabalas, bet poeto asmenyje buvo tam-su. Nežinūnt į Henriką Nagį užgulusį nakties tamsumą, Na-gio eilėraštyje vis dėlto yra keli poezijos krisleliai. Čia ir graži naktis, čia degančios žvaigždės, čia kiti žmonės, čia jų juokas,
 7 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
 — SATURDAY, OCTOBER 19, 1963

Mackaus neornamentuotos kalbos poezija

(Tęsinys)
 III.
 Algimantas Mackus savo "Ne-ornamentuotos kalbos generaci-ją" pradeda šitokiu labai jau neornamentuotos ir labai palai-dos filosofijos gabalėliu:
 — Ką nešu stikliniame karste?
 — Surinkau visus daiktus, turė-tus anuomet.
 Sėknieis lėido mirę daiktai manin.
 — Nenusimėsi aštraus mirusio svorio?
 — Kai žmogus nebeteri ko lai-doti, jis tampa vienas.
 — Būk".
 Tai ir visas pirmo poezijos puslapio grožis! Gali šį puslapį skaityti lėtai, gali jį skaityti ra-dijo pranešėjo tarškejimu — vis tas pats. Poezijos mėgėjai jokiū būdu negalės rasti ritmo grožio, nes čia jo nėra. Ge-riausiu atveju, čia nėra nuo graikų senovės įprasto ir nuola-taus iškomo muzikos, žodžių, garsų grožio.
 Ne su gėle atpale, ne su gra-žia svajone, ne su lengva šyp-sena Mackus išėina į žmones. Jis žingsniuoja nešinas karstą. Ne bet kokį karstą, bet stiklinį. Į šį stiklinį karstą jis yra sudėjęs visus aštraus mirusio svorio daiktus (ne eilėrašius, bet daiktus), kurie, matyt, jį smarkiai slėgė. Tie mirę daiktai' buvo lėidę šaknis į jauną poetą. Jis nori jų atsikratyti, palaidoti juos. Su karstu po pažastimi ar peties neisi besispyšdamas. Karstus žmonės neša su didele širdgėla krūtineje ir su asaro-tomis akinimis. Apie ašaras Mac-kus nekalba ir apie širdies skau-smą netko nesako. Jis tik kon-statuoja faktą, kad žmogus, ne-turįs ko laidoti, tampa vienišas.
 Jeigu neskaityti Henriko Na-gio, tai nei vienas kitas jaunuolis nepradėjo savo poezijos to-kiomis numirėliškoms nuotai-komis. Bet Nagio pesimizmas nebuvo toks slegiantis. Štai kaip Nagys pradeda savo "Lap-kričio naktis":
 "Jūs sakote: graži naktis ir žvaigždės dega.
 O manyje tiktai tamsi naktis.
 Jūs juokiatės: koks permatomas tas upelis:
 dugne, kaip aukso gabalas, pa-nirus pilnatis...
 O manyje tiktai tamsi naktis..."
 Daugelis, prieš penkiolika me-tų perskaičė šį Nagio posmą, nusivylėm, nes žinojom, kad jaunuolis nieko negali kitam duoti, jeigu jame tiktai tamsi naktis. Pas Nagį tuo metu buvo tamsi naktis. Pirmame savo darbo posmelyje jis net du kartu tatau pakartojė.
 Naktis buvo graži, degė žvaig-ždės, bet Nagyje buvo tamsybė. Upelis buvo permatomas, dugne matėsi geltonas aukso gabalas, bet poeto asmenyje buvo tam-su. Nežinūnt į Henriką Nagį užgulusį nakties tamsumą, Na-gio eilėraštyje vis dėlto yra keli poezijos krisleliai. Čia ir graži naktis, čia degančios žvaigždės, čia kiti žmonės, čia jų juokas,
 7 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
 — SATURDAY, OCTOBER 19, 1963

mentuotos", tikriau visiškai ne-tašytos ir nesuknotos kalbos posmelyje yra daug daugiau pretenzijų, negu "aštraus miręs svoris" gali atsverti. Šias nu-mirėliškas tendencijas Algimantas Mackus bando primesti visai savo generacijai — vi-siems prieš karą gimusiems ir karo baisenybes vaikų vežimė-linose mačiusiems, bet Ameri-koje jau ant kojų atsistoju-siems jaunuoliams. Pažįstame geroką skaičių Amerikoje mok-slus baigusiu, darbus gavusiu ir ant savo kojų stipriai atsistoju-sių jaunų vyrų ir moterų. Teko su jais išsikalbėti.
 Nuomonių jų tarpe yra viso-kių, bet neteko nieko užgirsti, ką galėtum "mirusiu svoriu" pa-vadinoti. Ne tik "stiklinių kar-stų" jie nenešioja, bet ir nesija-učia vieniši. Jie įsitrankė į kultūrinį, visuomeninį ir eko-nominį amerikiečių gyvenimą, seka naujas mokslo žinias, do-miši filosofinėmis spekuliacijom-is ir neužmiršta savo kalbos, savo tėvų žemės...
 Jeigu atspėjome Algimanto Mackaus amžiu, tai galime dra-siai pasakyti, kad jo generacija "mirusio svorio" nenešioja ir su "stikliniais karstais" nevaik-ščioja. Visoje savo generaci-joje Mackaus nuotaių žmonių skaičius labai negausus. Grei-čiausiai, kad pats Mackus ga-lėtų juos ant savo pirštų su-

skaičiuoti. Mackus nori būti jų atstovas. Gal būtų buvę tiks-liau, jei Algimantas Mackus būtų pasišovęs atstovauti tuos kelis "mirusį svorį" velkančius vargnolius, bet ne visą to de-šimtmečio generaciją.
 Bet šiuo atveju skaičius ne-turi didelės svarbos. Gali būti dešimt, penki, trys arba net vie-nas "stiklinio karsto" nešoto-jas. Svarbu išsiaiškinti, kodėl jis gyvena tokiomis nuotaičiomis? Kodėl šis jaunuolis apie mirtį tekalba? Kodėl jis nebeteri jo-kių vilčių? Kodėl jis jaučiasi vienišas? Kodėl jis nepajėgia susirasti Dulcinėjos, nesukuria "Saulės miesto", nesirengia nu-tūpti ant Grįžulio Ratų, kad tu-rėtų tikslą ir energingai jį siektų?
 Apie tai Algimantas Mackus kalba savo užsklandoje.
 Kazys Varkala
 (Bus daugiau)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1-mo puslapio)
 2.
 "La Stampa" skiltyse rašyto-jas Biazzi pateikia tokią "pasita-rimų" smulkmeną:
 — Sovietų švietimo ir kultū-ros pareigūnas dėsto apie "ne-paprastą tarybinę literatūros suklestėjimą". Girdi, Tulos "ob-lastyje", kur XIX amžiaus pa-baigoj tebuvo vienu vienas ra-šytojas dabar rašytojų sąjun-goj yra net 25 rašytojai, atseit — kūryba panaug... — net 2500 procentų!
 Pakyla anglų atstovas ir klausia:
 — Kuo vardu anas prieškar-nis rašytojas?
 — Liūtas Nikolajevičius Tol-stojus! — skamba atsakymas.
 — Ačiū, — taria anglas, deg-damas savo pyplę.
 3.
 Knų rinkoje pasirodė "Sven-tadienis už miesto". Kas ištro-kęs šviežio žodžio, skubėkite įsigyti šias Marius Katliškio noveles. Nesigailėsite penkinės! Žinau, broli, pas Tave jau yra M. Katliškio "Prasilenki-mo valanda", "Užuovėja", "Miš-kais ateina ruduo", "Išėjusiems negrįžti", įkniuok perskaitęs ir "Sventadienį už miesto".
 4.
 "Drauge" radau kreipinį "Mieli "Luftwaffe Baubatalio-ne" dirbusieji". Perskaiciau ir — didžiai susimąčiau. Įsiskai-tykite ir Jūs, Bičiuliai mano šeštadieniniai (t. y. "Skeveldrų" Skaitytojai), ir pamąstykite. Kitą kartą, kai vėl susitiksi-me, pažūrās suderinsime. Čia to kreipinio tekstas:
 "Kaip žinome, 1944 metais Lietuvoje buvo suorganizuota

Generolo Plechavičiaus vadovaujama Vietinė rinktinė ir jos Batalionai stovėjo Suvalkų Kalvarijoje. Minimus ba-talionus, tais pačiais metais, berods, gegužės mėnesyje, okupantų — vokiečių kariuo-mėnės daliniai apsupo ir iš-vežė prievartos kariniams darbam.
 Tarp kitų batalionų aš bu-vau ketvirtame batalione ir šio bataliono dalis (apie 200 vyrų) buvo nuvežta tiesiog į Bonną. Iš čia, per Weimarą, į Berlyną. Įvažiavus į Berlyną, paskelbus "aliarmą", vie-noj prekių stotyje mūsų eša-lonas buvo sustabdytas ir lai-ke bombardavimo sudaužytas. Laikė šio bombardavimo iš mūsiškių buvo sužeistų. Jų tarpe ir aš. Du net išprotėjo: vienas pasveiko, o kitas mirė.
 Kas buvote laike šio bom-bardavimo, būkit geri, atsi-liepkite adresu: Povilas Bal-čiūnas, 2545 W. 39th Pl., Chicago 32, Ill. (Telefonas: YA 7-7233).
 Laukiu labai skubaus atsi-liepimo, nes esu padavęs pra-šymą Vokiečių Vyriausybės padaliniiui Bremene, gavimui atitinkamos pašalpos. Jau ga-vau iš Bremeno raštą, kad pristatytiau įrodymus".
 5.
 Neseniai iš okupuotos Lietu-vos atvykęs tėvynainis pasako-jau, kad bolsėvikas rašytojas ir NKVD-istas (anot "L.-ir Meno", "dirbęs sukarintuose daliniuo-se") Aleks. Gudaitis-Guzevi-čius Vilniaus studentų tarpe bu-vo vadinamas Beria-ševičiumi.
 J. Cienas

COLONIAL SAVINGS
 AND LOAN ASSOCIATION
 5450 So. Halsted Street
 Chicago 9, Ill.
 4 1/2%
 Per Annum Current rate on Savings Investment Accounts

LEO'S SINCLAIR SERVICE
 STABDŽIAI, SANKABOS (CLUTCH), TRANSMISIJOS —
 (Standartinės ir Automatinės), TUNE-UP'S
 IR MOTORŲ REMONTAS
 5759 So. WESTERN AVE., kampas 58th St.
 Sav. LEONAS FRANCKUS Tel. PROspect 8-9533

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!
 Jei norite užsitikrinti nuo ugnies, vandens, automobilis, ir šilp'ką apdrausti, reikalinga gėrimo, arba brokerio, kad jis parūpintų jums "policiją" per mūsų kompaniją. Nelaimėi šitikus, neturėsite jokių nemalonių.
 "Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY & McKay, Inc.
 222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
 Telefonas: CENTral 6-5206
 Generaliniai Agentai šių kompanijų:
 COLUMBIA INSURANCE COMPANY
 PEARL ASSURANCE COMPANY
 LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
 MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
 MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
 AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
 MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI — DOVANOS I SSSR
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
 (Licensed by Vneshtorg)
EKSEKUTYVIS OFISAS
 1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York. — Tel. IN 7-5522
 SIUNTINIŲ pristatymas GARANTUOJAMAS, o taip pat gavėjo pa-rašas. Klįjentių patogumui prie mūsų firmos įstaigū didelis ir įvairus pasirinkimas GERIAUSIOS ROSIES PREKIŲ.
 Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.
MŪSŲ SKYRIAI:
 BROOKLYN, N. Y. 1530 BEDFORD AVE. — IN 7-6465
 NEW YORK 3, N. Y. 78 SECOND AVENUE — OR 4-1540
 NEWARK, N. J. 314 MARKET STREET — MI 2-2452
 SOUTH RIVER, N. J. 46 WHITEHEAD AVENUE — CL 7-6320
 UTICA, N. Y. 963 BLEECKER STREET — RE 2-7476
 COHOES, N. Y. 13 SARGENT STREET — FE 7-2727
 FARMINGDALE, N. J. FREEWOOD ACRES — 363-0494
 PHILADELPHIA 23, PA. 631 W. GIRARD AVENUE — PO 9-4507
 ALLENTOWN, PA. 126 TIGHMAN STREET — WE 5-0415
 ROCHESTER 5, N. Y. 558 HUDSON AVENUE — BA 5-4210
 LOS ANGELES 4, CAL. 107 SO. VERMONT AVENUE — DU 6-5550
 CHICAGO 22, ILL. 1241 NO. ASHLAND AVENUE — HU 6-2818
 BALTIMORE 31, MD. 1900 FLEET STREET — DI 2-2420
 BUFFALO, N. Y. 701 FILLMORE AVE. — TX 5-0700
 DETROIT 12, MICH. 11601 JOS CAMPAU AVENUE — TR 8-0298
 HARTFORD 6, CONN. 643-47 ALBANY AVENUE — CH 7-5164
 JERSEY CITY, N. J. 303 GROVE STREET — WE 5-6368
 SYRACUSE 7, N. Y. 1200 SOUTH AVENUE — GR 5-9746
 CLEVELAND 13, OHIO 1028 KENILWORTH AVENUE — PR 1-0696
 HAMTRACCK, MICH. 11339 JOS CAMPAU AVENUE — TO 9-3980

SIUNTINIAI — DOVANOS I SSSR
PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
 (Licensed by Vneshtorg)
EKSEKUTYVIS OFISAS
 1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, New York. — Tel. IN 7-5522
 SIUNTINIŲ pristatymas GARANTUOJAMAS, o taip pat gavėjo pa-rašas. Klįjentių patogumui prie mūsų firmos įstaigū didelis ir įvairus pasirinkimas GERIAUSIOS ROSIES PREKIŲ.
 Firma atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. po piet.
MŪSŲ SKYRIAI:
 BROOKLYN, N. Y. 1530 BEDFORD AVE. — IN 7-6465
 NEW YORK 3, N. Y. 78 SECOND AVENUE — OR 4-1540
 NEWARK, N. J. 314 MARKET STREET — MI 2-2452
 SOUTH RIVER, N. J. 46 WHITEHEAD AVENUE — CL 7-6320
 UTICA, N. Y. 963 BLEECKER STREET — RE 2-7476
 COHOES, N. Y. 13 SARGENT STREET — FE 7-2727
 FARMINGDALE, N. J. FREEWOOD ACRES — 363-0494
 PHILADELPHIA 23, PA. 631 W. GIRARD AVENUE — PO 9-4507
 ALLENTOWN, PA. 126 TIGHMAN STREET — WE 5-0415
 ROCHESTER 5, N. Y. 558 HUDSON AVENUE — BA 5-4210
 LOS ANGELES 4, CAL. 107 SO. VERMONT AVENUE — DU 6-5550
 CHICAGO 22, ILL. 1241 NO. ASHLAND AVENUE — HU 6-2818
 BALTIMORE 31, MD. 1900 FLEET STREET — DI 2-2420
 BUFFALO, N. Y. 701 FILLMORE AVE. — TX 5-0700
 DETROIT 12, MICH. 11601 JOS CAMPAU AVENUE — TR 8-0298
 HARTFORD 6, CONN. 643-47 ALBANY AVENUE — CH 7-5164
 JERSEY CITY, N. J. 303 GROVE STREET — WE 5-6368
 SYRACUSE 7, N. Y. 1200 SOUTH AVENUE — GR 5-9746
 CLEVELAND 13, OHIO 1028 KENILWORTH AVENUE — PR 1-0696
 HAMTRACCK, MICH. 11339 JOS CAMPAU AVENUE — TO 9-3980

PSICHOLOGIJOS PATARĖJAS

Paremtas pedagogų psichologų mokslų tyrimų duomenimis
Redaguoja Med. Daktaras Jonas Adomavičius,
Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugijos, Inc. — Alvudo atstovas

VAIKO SKAITYMO PROBLEMA

Parengimas skaitymui — tai ne knygomis krepšelis; pasirengimo skaitymui negali duoti kaip minėta krepšį, vaikui pirma diena einant mokyklon; gi iš tikrųjų, pasirengimas skaitymui visai ne mokykloj prasideda — taip teigia šių dienų auklėtojai

Daug netiesos apie vaiko mokymąsi — išmokimą paskelbta mūsų spaudoj. Vienas giriasi galis trimetį išmokyti aritmetikos, skaitymo ir rašymo, tarsi tuo jis Ameriką atrastų ir su skaitymo išmokymu — parengimui skaitymui visą darbą būtų atlikęs. Tai nuostolinga klaida ir dvejojimas kitų klaidinimas. Pedagogas Petro Maldeikio teigimu, jokia naujiena, jei 4—5 metų vaikas išmoka skaityti. Tik vaiko psichologijos nežina gali tuo nustebti ar jį tai bent dėmesį kreipti. Iš dabarties psichologijos žinoma, kad penkerių metų vaikas pagal savo subrendimą — pagal atminties stiprumą — jau gali dirbti mokyklos mokinio darbą — gali lankyti mokyklą. Tačiau tokio amžiaus vaikas savo charakteriu dar laikomas mokykliniam atsakomumui — mokyklos darbai — nesubrendęs. Dėl to, vaiko psichologijos mokslu pasiremiant, esti nukeliamas vaiko mokyklinis mokymasis ne mažiau, kaip iki šešerių metų.

Ped. P. Maldeikis primena, kad nors vaikas ir sugebėtų išmokyti skaityti — rašyti dar jaunesnis būdamas, bet tas mokyklinis darbas uždeda jam perdėlį atsakomumą — o tam atsakomumui jis iki šešerių metų dar nėra subrendęs. Taigi, išmokyti vaiką mokyklinio darbo galima ir be ypatingų priemonių, o ypač su paruoštomis tokiomis — bet čia nieko nėra stebėtino, ar tai, ko vaiko psichologijos mokslas nežinotų. Atvirksčiai — šiandieninis vaiko psichologijos mokslas nepatiria vaikus mokyklinio darbo mokyti anksčiau, nei jie sulaukia šešerių savo amžiaus metų galo.

Skaitymas yra daugiau nei abėcėlės išmokymas

Mūsų spaudoj platinama klaida, lyg su vaiko skaitymo išmokymu visas darbas, parengiant vaiką skaityti, esti atliktas. O iš tikro, šitaip elgiantis, vaiko paruošimas skaitymui pradedamas iš kito galo. Mat, tūliems neatėina galvon, kad vaikas, net gražiausiai skaityti mokėdamas, gali knygos nekęsti — jos nė j rankas neimti. Juk, ar ne taip dabar nemaža dalis mūsiškių suaugusiųjų elgiasi — jie visi moka skaityti, bet kitas net per metus j rankas knygos nepaima. Mat, skaitymui parengimas yra daugiau nei abėcėlės išmokymas — pirmiausia reikia įsigyti skaitymui pomėgį. Tai įgyjama namuose. Parengdami vaiką skaitymui, tėvai čia gali daug padėti. Ir tai atlikti jie gali ne

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 19, 1963

abėcėlės įvairiųjų mokymu, bet patys noriai ir reguliariai skaitydami bei skaitymą svarbiu laikydami ir vaikui savu pavyzdžiu tokio skaitymo meilę įkvėpdami. Jei namuose vietoj knygos ir kultūrinių bei vaikui skirtų žurnalų bus svaigalais pripildytų bonkų "bibliotekos" ar madų parodom bei "šumniausiam metų baliui" naujaisiu modelių rinkiniai — tai veltui yra net geriausias ir laiku atliktas vaiko skaitymo išmokymas. Toks, skaitymo ne laikas svarbiu, vaikas neims knygos j rankas — jis ir pašėlį svies j patvori. Tėvams nesidomint skaitymu, vaikas pradėjęs lankyti mokyklą esti neparengtas — nenustatęs rimtai mokytis; jis tariasi, kad mokymas skaityti yra jo pastangų nevertas dalykas. Todėl labai žalingai elgiasi visi tie, kurie mėgėna įtikinti tėvus, kad vaikų darželis yra viskas vaikus gyvenimui rengiant. Tokiai pedagogiškai netiesai paklusę tėvai, apsilėdžia savose pareigose.

Skaitanti aplinka įtakoja vaiką skaityti

Profesorius William S. Gray, Chicagos universitete skaitymo tyrimo direktorius, teigia, kad vaiką supanti socialinė aplinka ir jo santykiai su ja yra galingi veiksniai vaiko nusistatymui ne tik knyga j rankas imti, bet ir reikiama dalyką skaityti. Tuose namuose, kur skaitymas yra visiems šeimos nariams natūralus dalykas, tai ten ir vaikai anksti susidomi skaitymu ir išmokimą skaityti laiko natūraliu ir įdomiu dalyku. Priešingu atveju — vaikas skaitymą laiko apsinkeančiu ir nereikalingu darbu. Už tai kiekvienam savo gyvenime tiesa vadovautis pajėgiančiam mūsiškiui bus aiškus ir priimtinas L. Dambriūno — L. B. Kult. Tarybos Vicepirmininko — mūsų spaudoj pareiškimas, jog reikia perdėti, nors ir svarbios, vaikų darželio reikšmės. Už tai tvirtėkime visapusiškai — ir namuose ir vaikų darželiuose — tik tada mes vaikui ar sau patiems naudingiausiai pasitarnausime. Tai įsidėkime ir nesileiskime nė vienam klystančiam save klaidinti ir per tas klaidas tik dalinę vaikui pagalbą teikti.

Vaikas dar pats knygos dydžio — o jau turi būt pratinamas pamilti ją

Taip pat ir Dr. Robert M. Goldenson — psichologijos profesorius — asistentas Hunter kolegijoje — teigia, kad skaitymui pribręstama namuose per pirmuosius penkerius amžiaus metus. Tas skaitymui pribręsti-

mas — prisirengimas, pagal dr. Goldenson, reiškiams net penkiose plotmėse: 1. Fizinis vystymasis; 2. Protinis vystymasis; 3. Išmokimas kalbos; 4. Gyvenimo patirtis — socialinis ir emocinis išsivystymas; 5. Susidomėjimas skaitymu. Dr. Goldenson pataria tėvams rengti vaiką skaitymui, ugdant jį visose virš minėtose plotmėse net nuo to laiko, kai vaikas pats dar esti knygos dydžio. Tas daktaras mano, kad geriausiai vaiką skaitymui rengti turint tam tikrą planą — sistemą; tačiau jis tėvams nepritaria perdėti vaiko spausiti, raginti bei jaudinti, idant jis greičiau už kaimyno vaiką imtų skaityti.

Kalbėdamas apie fizinį skaitymui vystymąsi, dr. Goldenson beskaitantiems tėvams pataria kartkartėmis pavedžioti palei skaitomas eilutes su pirštu, jų 4—5 metų vaikui stebinti, — tuomet vaikas bus pratinamas kairės — dešinės krypties judėjimams. Trimetis vaikas dažniausiai žinodamas spalvų vardus ir mėgėsta atpažinti daiktus knygos paveikluose. Duokim, toks motišingų pasakymas: "Parodyk man šiame paveikse geltoną tulpe", — vaiką lavina ir pratina jį dalyvauti skaityme.

Stebėjimo pratimai vaiką lavina daugiopai

Dr. Goldenson teigia, kad tinkami žaidimai aštrina vaiko protą. Toks keturmetis jau apturi naudos žaisdamas domino, dėstydamas paveiklus, o ypač pratindamas stebėti. Galima, pvz., ir šitaip vaiko pastabumą lavinti: ant stalo sudėtas jau vaikui pažįstamus daiktus vaikas apžiūri; po to tie daiktai uždengiami ir tada vaikas prašomas kuo daugiausia jų prisiminti. Arba vėl — grupėje žaidžiant ir tokiuose žaidimuose tvarką žodžiu nurodant, lavinama atmintis, dėmesys ir pastabumas, o be to dar išmokstama daug naujų žodžių.

Skaityk ir galvok kartu su vaiku

Dr. Goldenson pataria tėvams, kad jie skatintų savo keturmetčius "galvoti kartu su tėvais";

kai tėvai skaito ar seka pasaką — tegul vaikas vaizduojasi ir protą ypač patvingų pasakų sukurtų apyptovų veikiamas. To daktaro teigimu, penkiameis nėra perjaunas minėtas apyptovas suprasti — jos jam suteikia malonumą. Todėl tėvai tegul dažnai su vaikais kalbasi iliustruotų knygų aplinkoje.

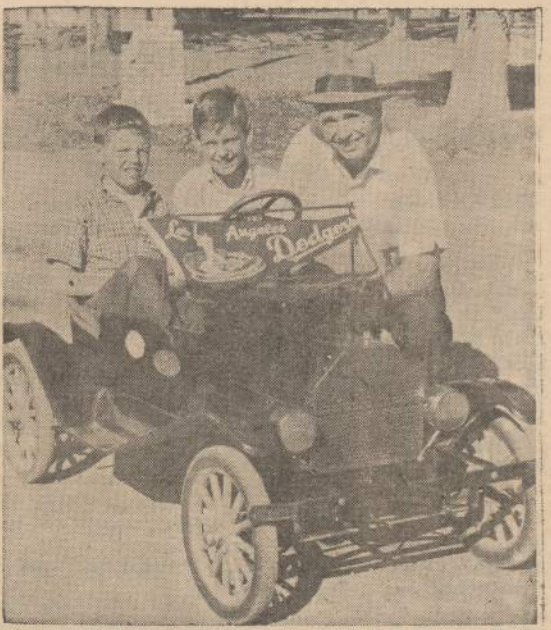
Išmokykime visų pirma kalbėti, o tik po to skaityti

Pirmaisiais mokykloj metais skaitymas remiasi kalba, todėl dr. Goldenson primena, kad nebūtų sunkumų su kalba vaikui, tėvai turėtų kalbėti švelniai ir ramiai saviems kūdikiams nuo pat jų gimimo. Tas daktaras perspėja tėvus perdaug nenugastauti, jei vaikas ims pats kalbėti netaisyklingai. Vaiko kalba turi vystytis džiaugsmingai ir natūraliai. Tėvai jokiū būdu neturėtų pamėgdžioti savo vaiko vaikiškos kalbos. Taip pat niekas neturėtų tuoj taisyti vaiko neteisėną ištarimą. Dr. Goldenson spalvų vardus ir mėgėsta atpažinti daiktus knygos paveikluose. Duokim, toks motišingų pasakymas: "Parodyk man šiame paveikse geltoną tulpe", — vaiką lavina ir pratina jį dalyvauti skaityme.

Pats gyvenimas padeda parengti vaiką skaitymui

Subrendę ir savos kalbos neišsivadą, bet jį mylį ir įgia besididžiuoją tėvai yra geriausi vaikams kalbos mokytojai. Skelbimų ar iškabų žodžiai gali būti kelrodžiai j skaitymui pasirošimą. Skaitomi vaikams balsiai pakelyje matomi užrašai, o taip pat parašai ant dėžučių bei butelių ar kitur vis vaikui nurodo spausdinto žodžio praktišką naudą ir tuo vaikas susipažįsta su raidžių išvaizda. Taip pat yra gera leisti vaikui diktuoti padėkos žodžius ar pasakojimus bei pakvietimus ir užrašytus jo žodžius jam perskaityti. Labai gera priemonė pratinti prie kalbos ir skaitymo vaikus visiems lietuviškams ALVUDO įkurto Vaikų Teatro studijoje: ten kiti ir skaityti nemokėdami išmoka tekstą, klauso įrašytos juoston savos kalbos pačioje studijoje ir vė-

(Nukelta j 5 psl.)

Los Angeles Dodgers beisbolo komandos vadovas Walter Alton ilsisi savo namuose Darrown (Ohio) po sunkaus ir įtempto darbo.

PSICHOLOGIJOS...

(Atkelta iš 4 psl.)

Išau girdi ją Sophie Barcus Radzio šeimos Valandoj kas kiekvieno mėnesio pirmas pirmadienis Chicagoje transliuojama. Taip pat kalbos jie mokos lietuviškai vaidinimui besiruošdami ir vėliau vaidindami. Taisyklingos kalbos mokyti labai gera priemonė yra taip pat Lituanistinės mokyklos, Kalėdų eglutės ir vaikų programėlės per mikrofoną perduodamos ALVUDO kultūrinuose vakarojimuose šeštadieniais jau antri metai rengiamuose Marquette Parke, Chicagoje. Daugeriopai naudinga lankyti su vaikais meno galerijas, muziejus, žvėrynus, gėlynus ir ten aiškintis lietuviškai. Taip pat gera proga kalbos išmokimui ir skaitymui pasirengimui yra pagal šių dienų vaiko psichologijos dėsnius tvarkomos Vaikų Vasaros Aikštelės ir Vaikų Darželiai, o taip pat vaikų žurnalai, pvz. Žvaigždutė. Visi bet kur gyvenę lietuviai, Chicagos lietuvių minėtą ir savo sukurtą kultūrinę veiklą turėtų stengtis kas save, pagal galimybes, kuogreičiau įgyvendinti. Lankytini visi vaikams skirti, suaugusių lietuvių atliekami, teatro pastatymai, su vaikais pašnekesiai, vaikų iškylos, stovyklos, šventės, jų darbų parodos. Jiems skirtos spaudos skaitymas ar jiems jos paskaitymas irgi yra svarbus.

Tėvai ir mokykla bendradarbiaudami atlieka savas pareigas

Pagal dr. Goldenson, tėvai turėtų tik parengti skaitymui vaikus ir patys nemokytų vaikus skaityti. Tiesa, mūsų motinė, didelėje bėdoje būdamos, prie ratelių — Vargo Mokykloje — išmokė mės skaityti — ir labai gerai padarė. Tai buvo baisios priespaudos laikais. Dabar viso pasaulio skaityti mokymo specialistai savu balsavimu patvirtino, jog jie nepritaria, kad tėvai namie savus vaikus mokyti skaityti. Tegul tėvai tik savas pareigas atlieka — tegul jie kuogreičiau parengia vaiką skaitymo mokymuisi visose virš minėtose plotmėse savo vaikus subrandindami. O su spausdinto žodžio nuostabiu pasauliu tegul vaikas susipažįsta mokykloje. Tada jo gyvenimas bus malonus ir prasmingas.

PASISKAITYTINA:

- 1. Dr. R. M. Goldenson: Helping Your Child to Read Better (Crowell).
- 2. Pedagogas Petras Maldeikis: Vaikų Darželiai Pedagogikos Istorijos ir Kritikos Šviesoje: Alvudo leidiny Nr. 7. Gaunama: 2319 West Garfield Blvd., Chicago 36, Illinois — už 1 dol.

GERBIAMAS NAUJIENŲ PRIETELI, PAAUKODAMAS NAUJIENŲ MAŠINŲ FONDUI ATLIKSI DIDELI IR GARBINGA DARBA, KIEKVIENA DIDELĖ AR MAŽA AUKA BUS TINKAMA ĮVERTINTA.

5 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, OCTOBER 19, 1963

J. VLKS

LIETUVIŲ TAUTOS KŪRINIAI

O vistik pavergtoje Lietuvoje lituanistikos darbas svruena. Tegu ir nepalankioje politinio požūriū aplinkoje. Tegul su atitinkama duokle okupantui, bet darbas vietoje nestovi. Jis rimtai žengia pirmyn.

Šių metų žurnale "Pergalė" Nr. 7 buvo įdėtas G. Četkauskaitės str. Vertinga folkloristinė studija, verta su juo susipažinti. Čia jis išsiai perspausdinamas.

Ir kas čia, be kitko, įdomu, kad J. Čiurlionytei ginant jos ilgametę disertaciją daug dalyvavo mokovų, tos mokslo srities žinovų ir iš nerusų. Spėtina, kad visoms Sovietų Rusijos pavergtomis tautoms tos srities mokslo darbai rūpi, nes jie liečia kiekvienos tų tautų skriaudžiamas vietas.

Nebuvo ir nėra taip lengva rusams tas tautas suvirškinti, jei neslaima tokių nežmoniškų priemonių, kaip penketos Kaukazo tautų iškėlimas iš jų amžiams gyvenamų vietų ir išsklaidymas jų Sibiro taigose arba kaip Karliaučiaus — Tilžės lietuviškų žemių urmu gyventojų pradaiginimas ir kolonistais jų apgyvendinimas. Bet ir čia nėra to klausimo galutinis išsprendimas.

G. Četkauskaitė apie J. Čiurlionytės studiją štai ką rašo:

"Leningrade aukšto įvertinimo susilaukė mūsų respublikos folkloristės muzikologės J. Čiurlionytės ilgamečio triamojo ir pedagoginio darbo rezultatas — disertacija "Kai kurie lietuvių liaudies kūrybos klausimai". Oficialus oponentas meno mokslo J. Čiurlionytės disertacijos ir pedagoginio darbo rezultatas — disertacija "Kai kurie lietuvių liaudies kūrybos klausimai". Oficialus oponentas meno mokslo J. Čiurlionytės disertacijos ir pedagoginio darbo rezultatas — disertacija "Kai kurie lietuvių liaudies kūrybos klausimai". Oficialus oponentas meno mokslo J. Čiurlionytės disertacijos ir pedagoginio darbo rezultatas — disertacija "Kai kurie lietuvių liaudies kūrybos klausimai".

Pateikusi visuomenei dalį stambesnio teberašomo veikalų, J. Čiurlionytė šiame savo kūrybinės veiklos etape liečia reikšmingus iki tarybinio laikotarpio mūsų folkloristikos klausimus. Kritinė leidybinės prakti-

kos ir muzikinės teorinės minties apžvalga, liaudies poezijoje atsisakidžiančios pasaulėjautos, žmonių tarpusavio santykių, klasių kovos apibūdinimas, žanrinio įvairumo ir stilistinių melodijų savybių atskleidimas, pagrindinių muzikinės kalbos elementų (intonacinės - derminės struktūros, ritmo, formos) analizė — visi šie, atrodytų, viename darbe sunkiai talpinami klausimai autorės per 30 tautosakinės veiklos metų buvo spęsti, giliai permąstyti. Todėl disertacijoje ne vien sukaupta, bet ir apibendrinta gausi faktinė medžiaga. Lyginant su anksčiau neseniai profesinio dalykiškumo stokojančiais buržuazinio laikotarpio mūsų liaudies muzikinės kūrybos apibūdinimais, J. Čiurlionytės apibūdinimus pelyntai galima laikyti tarybinės folkloristikos laimėjimais, nurodantiems gaires ir ateities ieškojimams.

Daug reikšmingų teiginių randame III disertacijos skyriuje, kuriame aptariami liaudies muzikinės - poietinės kūrybos žanrai. Pastaruoju metu žanrinės specifikos tyrinėjimams didelį dėmesį skiria mūsų respublikos folkloristai - filologai, tačiau jų darbuose dažnai pasigendama melodijų analizės. J. Čiurlionytė j kiekvieną dainuojamosios tautosakos reiškinį žiūri kaip j neatskiriama poetinio ir muzikinio turinio sintezę. Pasiekti rezultatai akivaizdžiai rodo, kaip žanro apibūdinimą praplėčia melodijos tyrinėjimai, ypač susiduriant su ankstyvesnės kilmės kūriniams. Išsistos dainų rūšys, kaip pavyzdžiui, su darbu ir apeigomis susijusios senosios gyvulių ganymo, rugiapūtės, o taip pat kalėdų - advento, vestuvinės, pasižymi išskirtinėmis stilistinėmis melodijų savybėmis, pasirei-

šiančiomis savita intonacine struktūra, ritmu. Daugiau išvystytose dainose melodija tampa stipria emocine jėga. Dėl to, paliekant melodiją nuosalyje, labai nublanksta daugelio dainų charakteristika. Melodijos reikšmę apibūdinant žanrą praplėčia disertacijos VI skyrius, kur analizuojamas melodijos ir teksto santykis. Autorė taikliai pastebi, kad mūsų folkloristai kurios melodijų grupės tampriai susijusios su tam tikros funkcinės paskirties tekstais. Šios rūšies melodijos, labai apibendrintai išreikšdamos idėjinį turinį, mažiau kito negu tekstai ir išlaikė tipiškus žanro bruožus. Todėl, ignoruojant melodiją, neretai galima klaidingai priskirti dainą vienam ar kitam žanrui, juo labiau, kad tekstų tematika kartais atskleidžia nepaprastai įvairias gyvenimo puses.

Vadovaudamasi melodijos duomenimis, J. Čiurlionytė pateikia daug vertingų minčių ir žanro kilmės klausimų, atkreipia dėmesį j pirminius intonavimo reiškinius raudų, piemenų raliavimų, rugiapūtės dainų melodijose.

Itin reikšminga muzikinių išraiškos priemonių analizė, kuriai skirti trys disertacijos skyriai. Apžvelgdama intonacines - dermines lietuvių liaudies melodijos savybes (IV skyrius), autorė vadovaujasi teiginiu, kad derminis mąstymas kilo ir vystėsi intonavimo-dainavimo procese. Todėl didelis dėmesys atkreipiamas j smulkesnius melodijos vienetus, intervalus ir jų būdingas savybes įvairiuose aukščio ir ritmo santykiuose. Aukštai vertindamas tokį melodikos tyrinėjimo metodą J. Čiurlionytės disertacijoje, prof. J. Tiulinas pastebi: "Kai teoriniai muzikos mokslai imasi analizuoti muzikinės kalbos struktūrą (Nukelta j 6 psl.)

Dr. KAZYS GRINIUS
ATSIMINIMAI IR MINTYS
II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.
Išleido Dr. Kazio Griniaus Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįrista) už \$2.00.
NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

DOVANAS KALĖDOMS
SAVO ARTIMIESIEMS
SIŪSKITE JAU DABAR
IR TIK PER
CENTRAL PARCEL SERVICE
kurio pagrindinė įstaiga yra
220 SOUTH STATE STREET
Telef.: WA 2-9354,
gi B. Vilkkaus vedamą skyrių rasite
2618 WEST 63rd STREET
Telef.: WA 5-2466

Mes dabar galime pristatyti Jūsų giminėms tokius didelius daiktus, kaip automobilius, motociklus, šaldytuvus, skalbimo mašinas ir kitus aukštos kokybės fabrikuotus sovietų gamybos.

Turime ypatingai gausų pasirinkimą prekių siuntiniams sudaryti. Atsilankykite pas mus ir vietoje ištikinkite.

GARANTUOTA SIUNTINIŲ PRISTATYMA TRUMPIAUSIU LAIKU ATLIKAME JAU NET 17 METŲ.